

**WATER
CAMPUS**

Leeuwarden

'GROEIENDE
SECTOR
MET GROTE
TOEGEVOEGDE
WAARDE'

wateralliance

jaarverslag 2012

INHOUD

1

VOORWOORD	2
WATER ALLIANCE EN DE TOPSECTOR WATER	4
AMBITIE ALS MENTALITEIT	6
MISSIE EN VISIE	7
DE EUROPESE WATERTeCHNOLOGIE HUB	12
DEMOSITES	14
ONTWIKKELINGEN OP DE WATERCAMPUS	17
HET ABC VAN 2012	20

COLOFON

REDACTIE MENNO DE BOER

TEKST HENK DILLING

VORMGEVING **mink**

FOTOGRAFIE DIVERSEN

JA, HET WAS EEN
MÓOI JAAR, 2012.

Een jaarverslag produceren is voor veel bedrijven en organisaties - en dat geldt ook voor de Water Alliance - een activiteit waar je soms wat ambivalent tegenaan kijkt. Ik geef daarvan graag de schuld aan die stip op de horizon. Dáár ben je als organisatie immers op gefocust. Jouw ambities liggen vóór je en dat maakt dat je jezelf soms moet dwingen om achteruit te kijken. Toch is dat goed. En voor de verantwoording van ons doen en laten zelfs noodzakelijk.

Wel, bekijken we 2012 in retrospectief, dan valt op hoe geweldig inspirerend het toch is, om mee te helpen bouwen aan de groei van de watertechnologiesector in Nederland en de WaterCampus Leeuwarden in het bijzonder.

Er gebeurde veel in 2012. Erg veel. In januari werd de WaterCampus versterkt door de komst van het Centre of Expertise Water Technology (CEW). Het centrum richt zich op toegepast onderzoek in de watertechnologie en is een samenwerking van NHL Hogeschool, Hogeschool Van Hall Larenstein, Wetsus, Vitens, Wetterskip Fryslân, bedrijven, Water Alliance en Water Lab Noord (WLN). Geweldig nieuws kwam verder uit Den Haag, waar onze partner Wetsus hoorde dat het Ministerie van Economische Zaken tot 2017 subsidie ter beschikking stelt om het goede werk voort te zetten. Een hele mooie erkenning. Divers goed nieuws kwam er ook van verschillende van onze andere leden. Velen

wisten mooie orders te scoren, gaten in de markt te vinden, of nieuwe innovaties te doen. Ons gewaardeerde lid Capilix werd overgenomen door een internationaal vermaarde marktpartij, waarmee substantiële internationale expansie in een stroomversnelling komt. Vele nieuwe leden sloten zich aan bij de WA. Een aantal vestigden zich op de WaterCampus. Oh ja, nóg een hoogtepunt: we besloten om een nieuw evenement te organiseren: 'WaterLink', in het WTC Leeuwarden. Een grootschalig Meet and Greet-event, met veel nadruk op inhoud. Veel tijd is gestoken in de voorbereiding hiervan; de eerste uitvoering van WaterLink zou plaatsvinden in januari 2013, hetgeen ook is gebeurd.

Ja, het was een mooi jaar, 2012. Samen met onze leden - de bedrijven en organisaties - en met overheden, het onderwijs, Wetsus, de NOM, Kamer van Koophandel Noord, Vitens, WMD en vele anderen zetten we de WaterCampus Leeuwarden op de kaart als het kloppend hart van de Europese Watertechnologie Hub. Nieuwbouwplannen werden gepresenteerd, beurzen werden bezocht, netwerkevenementen opgezet. We deden aan marketing, lobby en matchmaking. Inspanningen die zijn vruchten afwerpen. Nationaal, maar ook internationaal, want het aantal buitenlandse delegaties dat naar Nederland afreist voor de innovaties op en rond de WaterCampus is sterk toegenomen. Vele daarvan zoeken

verbinding met ons watertechnologisch bedrijfsleven. Dit is ook onze focus.

In dit jaarverslag geven wij u graag een beeld van de activiteiten die wij als Water Alliance samen met onze 'founding partners' en onze leden hebben ontwikkeld in 2012. Wij hopen dat het u inspireert, stimuleert en motiveert om gezamenlijk te blijven werken aan een omgeving waarin onze leden innovatieve watertechnologieën kunnen creëren en vermarkten.

Ik wens u veel leesplezier!

Hein Molenkamp
managing director

PS DOOR MIDDEL VAN LOBBY, NETWERKEN, MATCH-
MAKING, MARKETING EN COMMUNICATIE HEBBEN WE IN
2012 WATERTechnologieBEDRIJVEN EN AANVERWANTE
ORGANISATIES PROFESSIONELE ONDERSTEUNING
GEBODEN. HOEWEL U MET DIT VERSLAG EEN GOEDE

INDRUK KRIJGT VAN ONZE

ACTIVITEITEN, IS DIT DOCUMENT

NIET ALLESOMVATTEND. VOOR

COMPLEET EN ACTUEEL

OVERZICHT VERWIJZEN WIJ U

GRAAG NAAR ONZE WEBSITE:

WATERALLIANCE.NL

Water Alliance en de Topsector Water

GEPREZEN WORDT ONZE KENNIS EN KUNDE

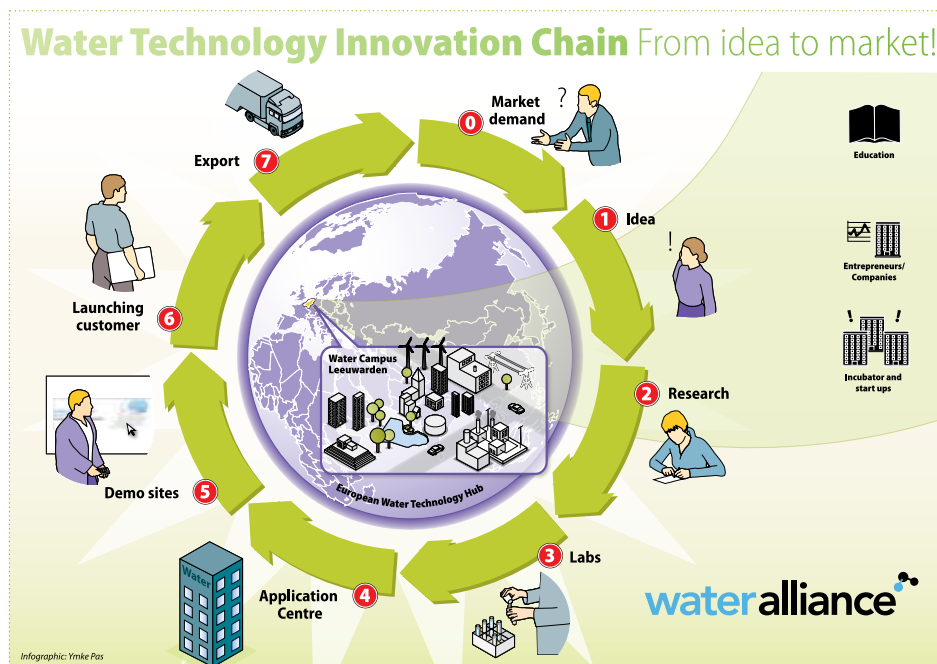
Nederland is water. Hans Brinker, de hoofdpersoon in het boek van Mary Mapes Dodge (1865), die met zijn vinger een gat in de dijk wist te dichten en zo de oprukkende zee wist tegen te houden, mag dan een tot mythe uitgegroeiende fictieve figuur zijn; feit is dat de Nederlanders ook in werkelijkheid overal ter wereld hun sporen nalaten als het gaat om waterbeheer.

En: ook op het gebied van watertechnologie stijgt de roem van Nederland in rap tempo. Geprezen wordt onze kennis en kunde rondom watertechnologie in drinkwaterproductie, afvalwaterbehandeling en ook in vele bedrijfsprocessen. Bijvoorbeeld in de

voedingsmiddelenindustrie, de chemie en de agro-industrie. De watersector is dus een tak van sport waarin Nederland uitblinkt. Om de economische betekenis verder te versterken, heeft de Rijksoverheid de disciplines Maritiem, Deltatechnologie en Watertechnologie als Topsector gedefinieerd.

Met het oog op het stimuleren van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in de watertechnologie, is eind 2009 de Stichting Water Alliance opgericht. Water Alliance is een samenwerkingsverband tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven op het gebied van innovatieve en duurzame watertechnologie, gevestigd op de WaterCampus in Leeuwarden, waar

Science, Educatie en Business samenkomen. Onder het motto 'Van kennis naar business' bouwt en beheert de Water Alliance de 'watertechnologische innovatieketen'; een proces waarbij vernieuwende ideeën, ontstaan via kennisinstellingen, bedrijfsleven, laboratoria en demosites, worden omgezet in concrete producten die vervolgens wereldwijd worden vermarkt. Zo kan Nederland uitgroeien tot de European Water Technology Hub. Een bolwerk van ideeën, die vaak transformeren tot succesvolle businessmodellen. De fysieke kern ligt met de WaterCampus in Leeuwarden in het Noorden.

AMBITIE ALS MENTALITEIT

Hoe het begon: de basis voor de oprichting van de Water Alliance werd gelegd in de jaren negentig van de vorige eeuw. Uit onderzoeken kwam naar voren dat de Nederlandse watermarkt stagneerde. Groei moest vooral op de internationale markt worden gerealiseerd door versterking op een viertal punten: bundeling van de in Nederland aanwezige excellente, maar zeer versnipperde kennis; versterking van de internationale relaties; vroegtijdig buitenlandse markten betreden en het realiseren van referentieprojecten. Met als ambitie uitgroeien tot een wereldspeler op het gebied van watertechnologie heeft de provincie Fryslân in 1998 het initiatief genomen om deze aanbevelingen te operationaliseren. De belangrijkste bedrijven, kennisinstellingen, nutsbedrijven en overheden verenigden zich in de Friese Water Alliantie. Dankzij de brede samenwerking kon de Friese Water Alliantie watervraagstukken daadwerkelijk integraal benaderen. Immers de deelnemende bedrijven leverden gezamenlijk alle noodzakelijke technologie en kennis en creëerden een gezonde commerciële drijfveer. Ondertussen zijn meer dan 40 samenwerkingsprojecten gerealiseerd met een omzet van circa 150 miljoen euro. Meer dan 80 verschillende partijen participeerden in de projecten. Er is samengewerkt met partners uit 15 verschillende landen, waaronder Zuid-Afrika, China, Polen, Hongarije, Roemenië en Oekraïne. Al deze bewegingen hebben geresulteerd in officiële erkenning door de nationale overheid: door het ministerie van Economische Zaken is watertechnologie in Leeuwarden indertijd aangewezen als economische piek, waarvan verdere ontwikkeling van belang is voor de Nederlandse economie.

MISSIE EN VISIE

Missie

In het voorwoord van dit jaarverslag werd 'de stip aan de horizon' al genoemd. Water Alliance heeft die stip ook gezet (zie de volgende paragraaf). Onze missie is er uiteindelijk op gericht om het aantal kenniswerkers in het noorden aanzienlijk te laten groeien op het gebied van watertechnologie.

Die missie houdt in dat Water Alliance: een clusterorganisatie is die verbindt, die leden inspireert, stimuleert, motiveert én faciliteert om innovatieve watertechnologieën te creëren én te vermarkten.

Visie

In de visie van Water Alliance kan de ontwikkeling van de mondiale watertechnologie een belangrijke bijdrage leveren aan substantiële groei van welvaart en welzijn in de wereld. Belangrijk, want op dit moment hebben ongeveer 780 miljoen mensen geen toegang tot veilig drinkwater. Meer dan 10% van de wereldbevolking eet voedsel dat geïrrigeerd werd met vuil water. En ieder jaar sterven er 3 miljoen jonge kinderen aan ziektes te wijten aan een slechte toegang tot schoon drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne. Nieuwe watertechnologische ontwikkelingen kunnen hier doorslaggevende verbeteringen realiseren. Daarmee wordt niet alleen het welzijn van veel mensen verbeterd, maar wordt tevens de ecologische structuur van de aarde - die onder druk staat - versterkt.

Er zijn ook economische kansen. We zijn er van overtuigd dat Nederland op het gebied van watertechnologische kennis en kunde een zeer sterke positie inneemt. En: we zien een geweldige kans voor het Noorden, waar door bundeling van kracht een unieke eco-innovatiestructuur is ontstaan van samenwerkende kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven op het gebied van watertechnologie.

Dit is onze stip aan de horizon: binnen die unieke eco-innovatiestructuur willen we samen werken aan de groei van de European Water Technology Hub, waarvan de WaterCampus Leeuwarden het fysieke middelpunt vormt, maar waar de gehele (Noord-)Nederlandse regio van kan profiteren. Met name als het gaat om werkgelegenheid. De groei van deze 'hub' (zie p. 12) wordt gerealiseerd dankzij aan de ene kant de unieke mix van wetenschappelijke kennis, toegepaste kennis en faciliteiten (laboratoria, applicatiecentrum, demosites) en aan de andere kant door groeiend ondernemerschap en door onvermoeibaar te zijn als het gaat om samenwerking. Denk aan matchmaking, netwerken, lobby en marketing. Uiteindelijke doel: valorisatie en wereldwijde export van Nederlandse watertechnologische kennis en kunde.

MISSIE

Water Alliance inspireert, stimuleert, motiveert én faciliteert om innovatieve watertechnologieën te creëren én te vermarkten.

VISIE

Werkgelegenheid wordt bevorderd door de mix van kennis, faciliteiten, ondernemerschap én door onvermoeibaar te zijn als het gaat om samenwerking. Door die benadering groeit de Water Alliance regio uit tot de European Water Technology Hub, waarvan de WaterCampus Leeuwarden de fysieke kern vormt.

In 2012 bestaat het Water Alliance Team uit acht medewerkers:

- Managing Director: Hein Molenkamp
- Marketing Manager: Juliette Douglas
- Communication Manager: Menno Bakker
- Office Managers: Marloes Ritmeester en
● Nynke Kramer (Marloes is eind 2012 Sjaan
v.d. Pol opgevolgd)
- Project Manager: Thea Bijma
- Manager External Affairs: Jan Bargboer

In 2012 voegde ● Alex Berhitz zich bij het team, als vertegenwoordiger van de NOM, de regionale ontwikkelingsmaatschappij. Hij coördineert vooral de business ondersteuning naar het aangesloten bedrijfsleven, de leden van de Water Alliance.

HET
TEAM

RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht ziet toe op navolging van het geformuleerde beleid binnen de gestelde budgetten. De Raad van toezicht bestaat op 31 december 2011 uit:

De heer J.A. Jorritsma [CdK Provincie Fryslân](#)

De heer J. Boonstra [Zakelijk Directeur Wetsus](#)

De heer S. Jansen [Directeur NOM](#)

De heer F.J. Kwant [Commercieel Directeur Landustrie Sneek BV](#)

De heer H.S. Deinum [Wethouder Economische Zaken, Ruimtelijke Ordening, Grondzaken, Citymarketing van de Gemeente Leeuwarden](#)

De heer J.B. Bleeker [Director Innovation Site Water & Air van Philips](#)

RAAD VAN ADVIES

In 2012 is ook gestart met een Raad van Advies.

De leden van de Raad van Advies in de Water Alliance zijn in 2012:

- J.A. Jorritsma (voorzitter) [CdK Fryslân](#) • Harmen de Haas, [Gemeente Leeuwarden](#)
- Hans Konst, [Provincie Fryslân](#) • Ard van der Tuuk, [Provincie Drenthe](#)
- Wilma Mansveld, [Provincie Groningen](#) • Evert Wind, [Kamer van Koophandel Noord](#)
- Karst J. Hoogsteen, [NV Waterleidingmaatschappij Drenthe](#) • Hilde Prummel, [WLN](#)
- Maurice Tax, [Bright Spark](#) • Cees Buisman, [Wetsus](#) • Gerard Adema, [CEW](#) • Erwin Dirkse, [DMT](#)
- Henk de Kraa, [Waterbedrijf Groningen](#)

DE WATER ALLIANCE LEDEN

Water Alliance telt eind 2012 32 leden. 90 % zijn MKB bedrijven, die vooral actief zijn in de watertechnologie sector. De drinkwaterbedrijven en kennisinstituten zijn met 10 % vertegenwoordigd

DE EUROPESE WATERTECHNOLOGIE HUB

Wat is een 'hub'? 'Een plaats waar data van verschillende bronnen samenkomt, en vandaar uit weer naar verschillende richtingen doorgestuurd wordt', zo kun je in de encyclopedie vinden. De Watertechnologie Hub doet méér. Kennis, overheid en business komen er samen. Maar ook vraag en aanbod. En informatie wordt niet alleen opgevangen en gedistribueerd, maar ook geïnterpreteerd en verwerkt. De European Water Technology Hub, die zich momenteel snel ontwikkelt rond WaterCampus Leeuwarden begon met de komst van Wetsus, Centre of Excellence for Sustainable Water Technology. Wetsus is sinds 2007 het Technologisch Top Instituut (TTI) voor Watertechnologie. Rondom Wetsus is inmiddels de WaterCampus ontstaan, waarin research, know-how, ondernemerschap, durfkapitaal, talent en onderwijs fysiek zijn geconcentreerd. De

WaterCampus huisvest een groeiende groep kennisinstellingen en bedrijven, die zich focussen op watertechnologie. Naast Wetsus, waaraan ondertussen in 2012 zo'n 93 bedrijven en 16 universiteiten uit binnen- en buitenland als participant zijn verbonden aan het academische onderzoeksprogramma, heeft Vitens haar drinkwaterlaboratorium gehuisvest in Leeuwarden.

Ook de Leeuwarder hogescholen zijn in toenemende mate actief op watertechnologiegebied. Het gaat hierbij vooral om applicatieonderzoek in samenwerking met MKB bedrijven. Begin 2011 is een voorstel van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en Van Hall Larenstein voor het inrichten van het Centre of Expertise Water Technology (CEW)

door de Rijksoverheid goedgekeurd. Dat resulteerde op 11 januari 2012 in een officiële opening. Het centrum richt zich op toegepast onderzoek in de watertechnologie en is een samenwerking van NHL Hogeschool, Hogeschool Van Hall Larenstein, Wetsus, Vitens, Wetterskip Fryslân, Stichting Well, Water Alliance en WLN. Het CEW is officieel geopend door de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) dhr. Halbe Zijlstra. De ambitie is een verdere toename van bedrijvigheid en werkgelegenheid, waardoor de Leeuwarder WaterCampus uitgroeit tot het fysieke hart van de Europese Watertechnologie Hub. Ter verdere versterking van de volledige leerlijn op gebied van watertechnologie is in 2012 het Centrum voor Innovatief vakmanschap voor Water (CIV Water) toegekend aan

DE EUROPESE WATERTECHNOLOGIE HUB

FYSIEKE KERN WATER CAMPUS

PIJLERS

INHOUD

PROJECTEN

- TTI WETSUS (2010: 90 BEDRIJVEN EN 16 UNIVERSITEITEN)
- KP7 EN KP8 PROJECTEN
- INTERNATIONALE MBA WATER
- MASTER WATER-TECHNOLOGIE
- BACHELOR WATERTECHNOLOGIE
- ROADMAP WATER-TECHNOLOGIE (BO)
- JETNET WATER-TECHNOLOGIE (VO)
- CENTER OF EXPERTISE WATER (NHL/VHL)
- WATERCAMPUS
- APPLICATIE CENTRUM
- BEDRIJFS VERZAMEL GEBOUW
- LABORATORIA
- DEMOSITES
- DESAH SNEEK
- NOORDERHOEK SNEEK
- BLUE ENERGY AFSLUITDIJK
- C2C ISLANDS
- ZOUTWATER AWZI DELFZIJL
- PROJECTEN VITENS
- PROJECTEN WETTERSCHIP
- DEMOSITES
- PUURWATER FABRIEK EMMEN
- GLOBAL WATER FUND
- FRYSLÂN FERNYT
- WATERFONDS LEEUWARDEN
- FDF
- NIOF
- NOM
- EUROPESE SUBSIDIES
- ACQUISITIEFONDS
- INTERNATIONALE ACQUISITIE
- WATERPLEIN
- WATERPLEIN INTERNATIONAAL
- FACILITERING STARTERS
- SPIN-OFFS WETSUS
- SPIN-OFFS INNOVATIE-TRAJECTEN
- KENNISTRANSFER HBO-MKB
- EXPORT

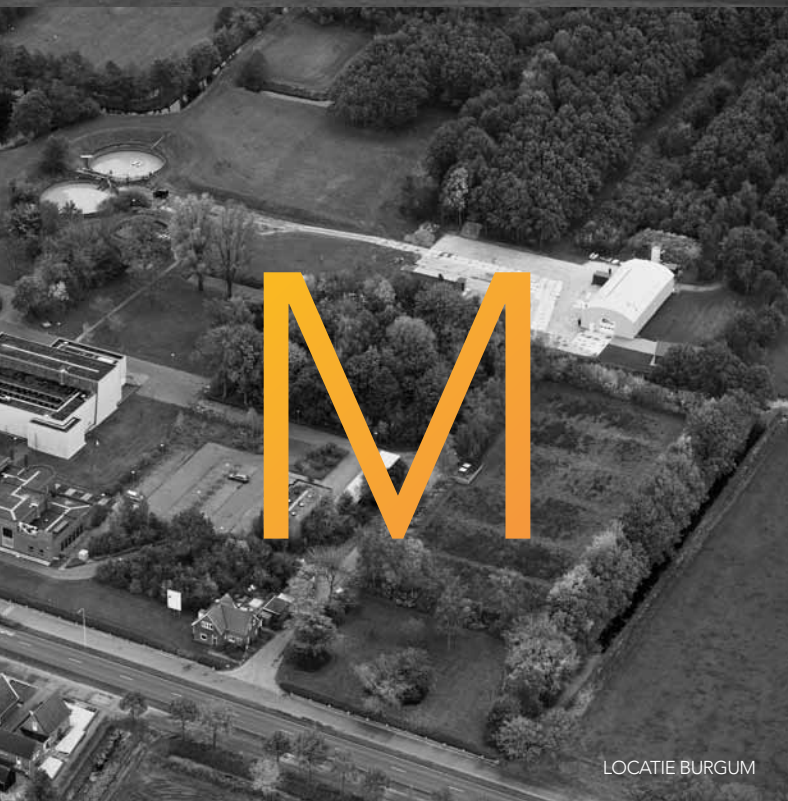
Leeuwarden. Het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Water is in december 2012 toegekend aan een groep bedrijven en kennisinstellingen die MBO opleidingen gaan inrichten in partnership op het gebied van watertechnologie en watermanagement. Dit om de opleidingen kwalitatief te verbeteren en de omvang van zowel de dagopleidingen als de deeltijdopleidingen te vergroten om aan de vraag uit de markt te kunnen voldoen. Samen met Wetsus, het Centre of Expertise Water Technology en de Water Alliance gaat het CIV Water onderdeel uitmaken van de WaterCampus Leeuwarden. Aanvrager en leidende onderwijsinstelling is mbo Life Sciences, een samenwerking van Friesland College en Nordwin College, met opleidingen in de watermanagement, milieu, procestechiek, laboratoriumtechniek, voeding en technologie.

LOCATIE HARLINGEN

LOCATIE LEEUWARDEN

LOCATIE BURGUM

LOCATIE GLIMMEN

DEMO SITES

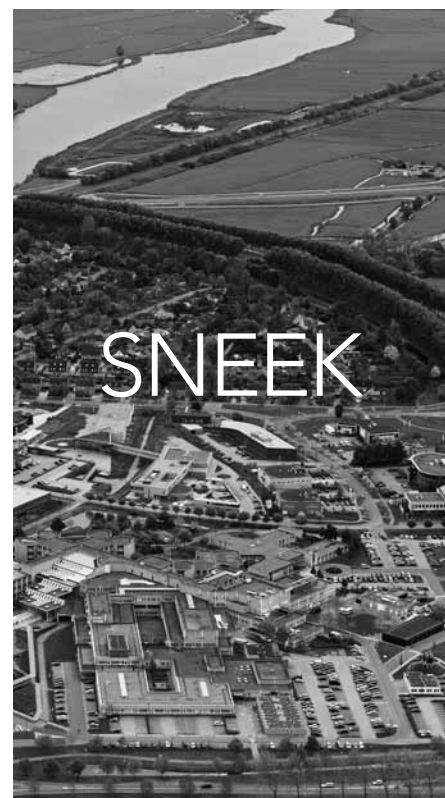
Ondernemers worden vanuit de WaterCampus op diverse manieren gestimuleerd in hun innovatietraject in Nederland, onder andere door het faciliteren van demosites en demoprojecten. Demosites zijn een belangrijke schakel in de innovatieketen voor de opschaling van nieuwe watertechnologie. Lange tijd was dat niet altijd eenvoudig. Niet iedere ondernemer had de vereiste middelen voor het inrichten van een eigen lab- en testomgeving. Gelukkig is dat verleden tijd. In de achterliggende jaren zijn op korte afstand van de WaterCampus demonstratie- en ontwikkelingsites ontstaan (de zogenaamde Demosites), waar ondernemers - zonder fors te hoeven investeren en lang te moeten wachten op benodigde milieuvergunningen - op laboratoriumschaal ontwikkelde technologie kunnen testen, opschalen en tonen aan potentiële klanten.

De huidige demosites zijn:

- Vitens (drinkwatertechnologie)
- Locatie Noardburgum
- Wetsalt
- Blue Energy (ontzoutingstechnologie) bij Frisia Zout in Harlingen
- de RWZI (afvalwatertechnologie) van het Wetterskip in Leeuwarden
- Sentec (sensortechnologie in drinkwater) bij het Water Laboratorium Noord in Glimmen.

Water Alliance werkt met al deze organisaties en projecten zeer nauw samen, coördineert tal van internationale oriëntatiebezoeken en ondersteunt bij de gezamenlijke profilering van de demosites.

In samenwerking met Wetsus werd bovendien een belangrijke rol gespeeld bij de verdere besluitvorming over de totstandkoming van de demosite 'ziekenhuisafvalwater' bij het Antonius Ziekenhuis in Sneek. Deze zal in 2013 gerealiseerd worden.

BEZOEK VAN DE RUSSISCHE DELEGATIE

BEZOEK VAN DE ZWITSERSE DELEGATIE

WATERCAMPUS

De WaterCampus is inmiddels uitgegroeid tot een toonaangevend internationaal watertechnologiecentrum dat vorm wordt gegeven door het kennisinstituut Wetsus, het Centre of Expertise Water Technology (CEW), het Waterapplicatiecentrum (WAC), Water Alliance en vele andere watergerelateerde organisaties en bedrijven. Als cluster van watertechnologische kennis, kunde en faciliteiten is de WaterCampus uniek. Nergens anders in Nederland (en ver daarbuiten) is er een dergelijke eco-innovatiestructuur en proeftuin binnen zo'n relatief compact gebied (Noord Nederland) voorhanden.

En: er is groei en er is ambitie. Zo presenteerde Leeuwarder wethouder Henk Deinum in april 2012 de uitbreidingsplannen van de WaterCampus, die in 2014 gestalte moeten krijgen. Fase 1 van de uitbreiding: hypermoderne en duurzame nieuwbouw, waarbij 6.000 m² bruto vloeroppervlak wordt gerealiseerd voor Wetsus.

wateralliance

A high-speed photograph of water splashing, creating a dynamic, flowing shape against a solid blue background. The water is captured in mid-air, with numerous small bubbles and droplets scattered throughout the scene. The lighting highlights the texture and movement of the liquid.

wateralliance

VERDERE ONTWIKKELINGEN: 2012 IN VOGELVLUCHT

Zoals al vermeld in de inleiding van dit jaarverslag: er gebeurde veel. We hebben niet de ambitie om volledig te zijn, maar geven u hieronder graag 'het ABC van 2012'. Dat wil zeggen: in alfabetische volgorde een overzicht van onze meest belangrijke activiteiten.

ACQUISITIE

Met de NOM, de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, trokken we gezamenlijk op als het gaat om matchmaking en business ontwikkeling. Om het internationale netwerk en onze kennis van ontwikkeling op peil te houden bezochten we beurzen als Pollutec Lyon en Weftec USA. Daarnaast initieerden we netwerkbijeenkomsten en ontvingen we diverse inkomende buitenlandse handelsmissies.

BEURZEN

Beurzen vormen een belangrijk onderdeel bij de kerntaak die wij onszelf hebben opgelegd: het ondersteunen van partners bij hun nationale en internationale netwerken en profilering.

Met dit doel verzorgden we in samenwerking met organisaties als het Netherlands Water Partnership (NWP), VLM en AquaNL een beurspresentatie op onder andere de Nederlandse vakbeurs AquaNederland in Gorkum, Singapore International Water Week SIWW, IFAT München, het Wereld Water Forum Marseille en de beurs Ecwatech in Moskou.

BEZOEK EN HOSPITALITY

Het ontvangen van delegaties vergt een forse claim op de tijd die Water Alliance ter beschikking heeft. Toch vinden wij dit van belang. De ambities van de Water Alliance - en dat geldt voor alle partners van de WaterCampus - zijn nauw verbonden aan samenwerking. Vanuit onze visie werken we aan een proactieve benadering op het gebied van matchmaking, netwerken en PR. In dat beeld past een beleid waarbij diverse partijen, zoals internationale overheden, studenten, PhD's, wetenschappers, start ups en entrepreneurs met open armen worden ontvangen.

In 2012 ontvingen wij tientallen individuele belangstellenden en een groot aantal groepen en handelsdelegaties. Voor een overzicht verwijzen wij naar bijlage 1.

Tekst en uitleg voor de Letse delegatie

CLUSTERVORMING

Clustervorming is een goed middel om kennis te delen, samen op te trekken bij projecten en te zorgen voor een steviger profilering.

In 2012 is veel tijd gestoken in diverse overleggen met regionale en landelijke stakeholders. Zo is er regelmatig een overleg tussen aantal marketing afdelingen (Marketing overleg tussen Wetsus, Marketing Leeuwarden en provincie Fryslân en Water Alliance). Verder kan genoemd worden: deelname aan acquisitie overleg tussen diverse stakeholders, deelname aan clusteroverleg tussen gemeente Leeuwarden, Provincie Fryslân en Water Alliance.

Deelname aan diverse directie overleggen tussen de 5 noordelijke clusterorganisaties: Sensor Universe, HANNN, Energy Valley, Food-Agribusiness en Water Alliance.

Niet te vergeten de vele overleggen in het kader van de landelijke Topsector Water. Water Alliance focust zich hierbij altijd op de mogelijkheden die er zich voordoen voor het (veelal uit MKB-ers bestaande) watertechnologisch bedrijfsleven. Wij staan voor een pragmatische benadering.

COMMUNICATIE

De communicatieactiviteiten van Water Alliance worden jaarlijks omschreven en vastgesteld in een marketing- en communicatieplan (zie aldaar). De activiteiten die we in 2012 uitvoerden betroffen het actief onderhouden van persrelaties, het adverteren in enkele grote landelijke vakbladen, het participeren in een landelijk TV-programma (RTL Z), het schrijven van circa 15 persberichten, 40 informatieve- en promotionele artikelen, het schrijven en verzenden van vele nieuwsbrieven, het uitbouwen van ons social media-beleid en het produceren van een aantal promotiefilmpjes

FILM

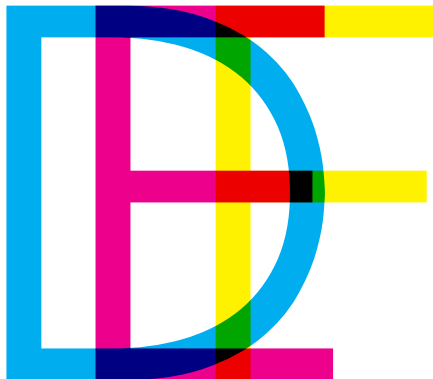
Film is een niet meer weg te denken medium als het gaat om het interactief communiceren over activiteiten. Film biedt de kans om optimaal in woord, beeld en geluid te communiceren (en zien is geloven). Bovendien is YouTube het snelst groeiende marketingkanaal op internet. De verspreiding van een filmpje kan via de 'deel-functie' en de koppeling met social media kan razendsnel. Reden waarom Water Alliance al meerdere jaren film inzet bij haar communicatie. In 2012 zijn we dit meer gaan toespitsen op korte filmpjes over onze leden en over belangrijke events. In 2012 maakten we zo een kort filmpje over onze activiteiten en een filmpje over Capilix, een van onze leden.

LOBBY

We houden niet zo van de term. Soms wordt ook de term 'Public Affairs' gebruikt. Hiervan

luit de definitie: 'het beïnvloeden van processen van beleid- en besluitvorming.' Ook dat is te smal. Wij zien dit breder. In de praktijk komt het er op neer dat de Water Alliance samenwerking met partners als essentieel beschouwd voor het bereiken van haar doelstellingen. Dat vergt dus een continue afstemming, met de partners op de WaterCampus, met (leden-)bedrijven en met overheid op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. In dit kader waren wij in 2012 vertegenwoordigd op tal van overlegmomenten.

Er werden ook concrete zaken geregeld. Zo heeft de Water Alliance public-affairs-functionaris Jan Bargboer een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van de 'Green Deal Watertechnologie', waarbij overheidspartners in Fryslân hebben aangegeven als launching customer te gaan optreden bij de ontwikkeling van nieuwe watertechnologische innovaties. Tevens is er een aanzet gegeven voor een discussie met participanten en leden over een visie voor alle partijen die bij water(technologie) betrokken zijn, zoals gemeenten en de provincie. Dit heeft geresulteerd in door de Water Alliance aangejaagde symposia en expertmeetings.

MAGAZINE

Het Water Alliance relatie-magazine 'WaterProof' is uitgegroeid tot een belangrijke drager van onze communicatieboodschap. Er wordt zeer positief op gereageerd. Om het magazine fundamenteel te geven en de redactionele inhoud een kader te geven hebben wij eind 2012 een concept gemaakt van een redactiestatuut, op basis waarvan redactie, externe leveranciers en partners het magazine kunnen omarmen. Dit statuut is begin 2013 verder uitgewerkt en vastgesteld. In 2012 brachten wij uit: Waterproof 3 (feb. 2012), Waterproof 4 (juni 2012), Waterproof 5 (special demoesites, najaar 2012). Het Engelstalige magazine werd in 2012 verzonden naar meer dan 1.000 adressen per post (nationaal en internationaal).

MARKETING

Een gevleugelde term uit de PR is 'be good and tell it'. Nu is marketing breder. Het behelst ook het positioneren van jezelf; het vaststellen van een strategie en het bepalen van communicatiemiddelen. Tegelijkertijd is soms flexibiliteit gewenst, want gaandeweg een route naar een doel doen zich kansen voor die eerder niet waren voorzien. Dit is de reden waarom wij jaarlijks een update maken van ons marketingplan. Dat deden we ook in 2012. Grote lijn van onze meerjarige strategie bleef intact en die houdt in dat de Water Alliance er van uitgaat dat de unieke

mix van aan de ene kant wetenschappelijke kennis, toegepaste kennis en faciliteiten (laboratoria, applicatiecentrum, demosites) en aan de andere kant ondernemerschap (zie ook onze visie, elders in dit jaarverslag) tot groei van de sector en van de werkgelegenheid zal leiden. In de wetenschap dat de praktijk soms weerbarstig is en overheden, kennisinstellingen en bedrijven dikwijls hun handen vol hebben aan de dagelijkse werkzaamheden is onze strategie er op gericht om zoveel mogelijk de samenwerking te zoeken en daar waar mogelijk te 'ontzorgen' als het gaat om matchmaking, netwerken, lobby en marketing.

NIEUWSBRIEF

De e-mail-nieuwsbrief van Water Alliance is qua importantie de afgelopen jaren gestaag gegroeid. De ontwikkelingen in de sector op en rond de WaterCampus gaan snel en geven aanleiding tot het regelmatig snel communiceren met stakeholders en andere belangstellenden. De nieuwsbrief bereikte in 2012 bijna een maandelijks frequentie en wordt inmiddels verzonden aan meer dan 1.500 e-mailadressen (stand juli 2012). Deze adressen zijn in 2011 en 2012 geheel geactualiseerd en zoals opgenomen in een professioneel CRM - systeem 'Perfect View Online'.

ONDERZOEK

Tweede helft 2012 is in opdracht van Water Alliance een onderzoek naar de noordelijke watertechnologie sector uitgevoerd door de bureaus BBO en Grontmij. Dit rapport is eind 2012 afgerond en verspreid.

Het BBO rapport concludeert dat de watertechnologische bedrijvigheid een grote toegevoegde waarde levert. De groei van de bedrijvigheid is met name in Noord-Nederland te vinden.

Het volledige rapport is op onze website te downloaden

POSITIONERING

De kernactiviteiten van Water Alliance zijn vanzelfsprekend direct verbonden met onze missie: het inspireren, stimuleren, faciliteren en motiveren van onze leden om innovatieve watertechnologieën te creëren en te vermarkten.

In 2012 hebben we extra energie gestoken in het helder neerzetten van onze kernactiviteiten. Met de groei van de WaterCampus en de daarbij noodzakelijke onderlinge afstemming tussen partners en ook met het oog op een heldere profilering van de WaterCampus en de Water Alliance vonden wij dit wenselijk. Daar waar de WaterCampus het gehele veld beslaat van wetenschappelijke kennis naar

toegepaste kennis naar business, bekleedt Water Alliance de rol als matchmaker. Water Alliance ondersteunt haar leden derhalve met bemiddeling (op de WaterCampus, maar ook nationaal en internationaal), beurzen, lobby en marketing.

SAMENWERKING

Samenwerking - we hebben in dit verslag al vaker gezegd - is een sleutelwoord bij de Water Alliance. Tal van voorbeelden zijn in dit verslag ook genoemd. Nog niet expliciet genoemd is de samenwerking met de grote landelijke partners.

Er vonden in 2012 diverse bijeenkomsten met landelijke instanties plaats. Dit is ook onze opdracht: bij relevante nationale stakeholders draagvlak creëren voor gezamenlijke verdere ontwikkeling van het (noordelijke) watertechnologie cluster en de WaterCampus in het bijzonder. Zo is er in 2012 regelmatig contact geweest met o.a. Topsteam Water, het Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van I&M, Agentschap.nl, NWP, VLM, AquaNL en andere relevante landelijke organisaties.

23

SYMPOSIA

WATERLINK, SYMPOSIUM

Eind 2012 is er door de Water Alliance medewerkers veel energie gestoken in de voorbereiding van een groot Watertechnologie business symposium, gehouden op 17 januari 2013, genaamd WaterLink. Dit symposium trok bijna 300 deelnemers. Er werden parallel een 7 tal workshops/themasessies gehouden naast een plenair deel. De themasessies werden mede vormgegeven door een variëteit aan stakeholders en participanten in de

Water Alliance. Verder stond dit WaterLink symposium ook in het teken van de samenwerking tussen de noordelijke clusters en relevante thema's werden waar mogelijk in gezamenlijkheid vorm gegeven. Het streven is om vanuit de diverse noordelijke clusters regelmatig dit soort symposia te organiseren waarbij cross-overs vanuit andere clusters ook kunnen worden belicht. Noordelijke sterktes worden op deze manier steviger onder de aandacht gebracht.

Via persberichten en artikelen hebben we verslag gedaan; ook hebben we een speciale film gemaakt, met een sfeerimpressie.

WATERSENSE, SYMPOSIUM

Op 28 juni 2012 werd bij de proefboerderij 't Kompas in Valthermond het project WaterSense afgerond met een symposium. WaterSense is een beslissingsondersteunend systeem voor waterbeheer. Dit systeem geeft met gebruik van sensordata gedetailleerde informatie over de actuele hoeveelheid water in een beheergebied en de verwachte ontwikkeling daarvan.

PUURWATERFABRIEK, MINI SYMPOSIUM

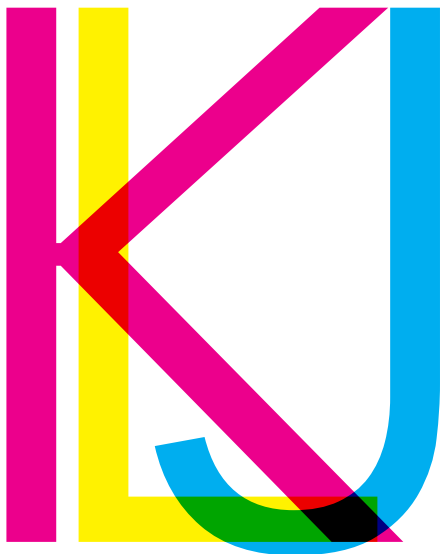
Op het mini symposium 'PuurWaterKeten', dat op 12 juli in Nieuw-Amsterdam (bij Emmen) werd gehouden, stond natuurlijke en duurzame waterzuivering centraal. Diverse sprekers gaven vanuit hun specifieke invalshoek hun visie op dit mondiaal belangrijke thema. De belangrijkste conclusie: effectieve samenwerking in de waterketen leidt tot waardevolle resultaten (regionaal, nationaal en internationaal). Het symposium was georganiseerd door de Water Alliance in samenwerking met NieuWater (WMD).

Waterlink Symposium

Waterschoon Sneek

TOPSECTOREN

Er is in 2012 op directieniveau, net als eerdere jaren veel tijd en aandacht besteed aan het landelijke topsectoren beleid, de zogenaamde 'Topsector Water'. Het document 'Nederland Internationale Hub voor Watertechnologie' is door Water Alliance verder aangescherpt en onder de aandacht gebracht van relevante organisaties en personen. Verder is in samenwerking met clusterpartijen als Wetsus het document 'Smart Regional Specialisation: European Water Technology Hub' gemaakt. Met dit document werd getracht ook Europa ('Brussel') op de hoogte te houden van het belang van onze activiteiten. Deze input is ook meegenomen in de regionale overleggen in SNN verband in het kader van de RIS3 strategie.

VERSLAGLEGGING

Verslaglegging van onze activiteiten vond zoals gebruikelijke op diverse niveaus plaats. We maakten interne verslagen voor de Raad

van Toezicht en Raad van Advies, we maakten verslagen van tientallen vergaderingen en bijeenkomsten, van beursbezoek en we lieten tal van ontwikkelingen vastleggen in persberichten en artikelen.

Verder produceerden we in 2012 het jaarverslag 2011.

WATERSCHOON

Niet alleen op of in de directe omgeving van de WaterCampus vond actie plaats.

Ook elders in het noorden speelden positieve ontwikkelingen. Op 18 november 2011 gaf - toen nog - kroonprins Willem-Alexander officieel het startsein voor het project 'Waterschoon' in een nieuwbouwwijk Noorderhoek in Sneek.

De gemeente Súdwest-Fryslân (participant in de Water Alliance) kreeg bij deze gelegenheid ondersteuning van de Water Alliance bij de organisatie van een symposium over watertechnologie. Het project 'Waterschoon' mag uniek genoemd worden: toiletwater en huishoudelijk organisch afval (zwartwater) en overig water (grijswater) worden apart ingezameld en behandeld, waarna grondstoffen worden teruggewonnen. De schaal waarop dit concept wordt toegepast is wereldwijd uniek. De Unie van Waterschappen besloot in 2012 dan ook om het project te belonen met de 'Waterinnovatieprijs', een nieuw een podium voor innovatieve waterprojecten.

WATERCAMPUS

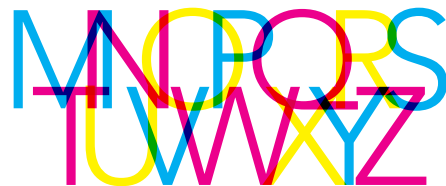
De snelle ontwikkeling van de WaterCampus, als ook de groei van het aantal betrokken partners maakte dat we in 2012 meer tijd besteedden aan intern overleg. Met

name in de tweede helft van 2012 is met een drietal belangrijke organisaties op de WaterCampus te weten Wetsus, CEW en Water Alliance gesproken om tot een verbeterde profilering van de WaterCampus Leeuwarden te komen. Diverse overleggen met regionale en landelijke stakeholders zijn ook bij deze vernieuwde aanpak betrokken. Zo is er regelmatig een overleg tussen aantal marketing afdelingen (Marketing overleg tussen Wetsus, Marketing Leeuwarden en provincie Fryslân, CEW en Water Alliance). Het acquisitie overleg wordt begin 2013 ook in hernieuwde samenstelling opgepakt en gecoördineerd vanuit de Water Alliance.

WEBSITE

Gelet op de doelstellingen van de Water Alliance (samenwerking, spin in het web-functie) is een moderne website een essentieel onderdeel in de communicatie. Reden waarom wij in 2012 een start maakten met een forse modernisering van die site. Doel was de website attractiever te maken, gemakkelijker in gebruik, maar vooral ook interactiever.

Zo zijn er directe koppelingen gekomen met alle social media, is de agenda prominenter in beeld en zijn we gestart met de 'WaterWiki'; een experiment waar één van onze leden elders goede ervaringen mee heeft opgedaan en dat als doel heeft alle stakeholders binnen de watersector sneller en gemakkelijker gedetailleerde professionele informatie te laten uitwisselen.

CHRONOLOGISCH OVERZICHT 2012 VAN DE BELANGRIJKSTE ACTIVITEITEN WAARBIJ WATER ALLIANCE DIRECT BETROKKEN IS GEWEEST:

WANNEER?

WAT?

10 januari	Bezoek aan WaterCampus door bedrijf Ecoast, België
11 januari	Bezoek aan WaterCampus door organisatieEnterprise Ireland
19 januari	Bezoek aan Waterschap Noorderzijlvest
9 februari	Ledenbijeenkomst Water Alliance bij de Weduwe Joustra in Sneek
9 februari	Bezoek van delegatie Israëlische Ambassade
13 februari	Verzorgen CDA bijeenkomst over Water & Waternologie
16 februari	Deelname aan eindbijeenkomst "Mannen van de Wit" De Bildt
21 februari	Deelname aan SNN Programaraad in Assen
22 februari	Bezoek aan bedrijvenpark Emmtec i.s.m. Provincie Drenthe
23 februari	Deelname aan workshop duurzame dorpen
23 - 26 februari	Deelname aan congres/beurs "Groen Loont"
15 maart	Deelname aan aan KEI bijeenkomst bij de Provincie Drenthe
12 - 17 maart	Deelname aan Wereld Water Forum in Marselle
20 - 22 maart	Deelname aan AquaNederland vakbeurs in samenwerking met NWP, AquaNL en VLM
4 april	Delegatie uit Bosnië van Waterbedrijf Groningen
22 - 27 april	Bezoek aan Liyang (China) met gemeente Leeuwarden en bedrijven
7 - 10 mei	Deelname aan IFAT (water) beurs in München i.s.m. VLM
14 mei	Bezoek van Deens bedrijf aan WaterCampus
16 mei	Deelname aan congres IWA Industry Day in Dublin
29 mei	Bezoek van Chinese delegatie aan WaterCampus
5 - 10 juni	Beurs Ecwatech Moscow met leden van de Water Alliance en VLM in Moskou inclusief matchmaking programma
12 juni	Bezoek aan Brainpark Eindhoven
13 juni	Deelname aan seminar topsectorenbeleid in de regio
18 juni	Inkomende delegatie Deense overheid
20 juni	Bezoek van Duitse Holding Berghof aan WaterCampus
21 juni	Ondertekening samenwerkingsovereenkomst Waterapplicatiecentrum
28 juni	Participatie aan symposium project WaterSense, Drenthe
29 juni	Deelname aan Watertech bezoek Ontario Canada
29 juni	Participatie aan de totstandkoming van het Bidbook Floriade 2022 Groningen
1 - 5 juli	International Water Week Singapore, deelname Holland Pavilion
5 juli	WaterCampus business café
6 juli	Fryslân jout'Energiezjy bijeenkomst
16 juli	Bezoek van nieuwe directeur Topteam Water Top Sector Water
16 juli	Bijeenkomst Raad van Advies Water Alliance
16 juli	Inkomend bezoek Roemenië via Gemeente Leeuwarden

22 augustus	Inkomende Zwitserse delegatie via Agentschap.NL
31 augustus	Inkomende Delegatie Singapore IWW
4 september	Introductie programma trainees Provincie Fryslân
9 september	!UJT markt Prinsentuin Leeuwarden
10 september	Green deal ondertekening partijen in Fryslân
10 - 12 september	EDS Congres Harmonie Leeuwarden
20 september	Bezoek van delegatie/ bestuur van EDS aan WaterCampus
20 september	Thema meeting & workshop Wetsus
25 september	Bijeenkomst Friese ambitie op het vlak van klimaat en energie
27 september	Inkomende delegatie Letland
1 - 2 oktober	Wetsus congres
9 oktober	Bezoek US company
9 oktober	Pitchbijeenkomst Noordelijke lobbyisten in Brussel
9 oktober	deelname Greenlab via Syntens, Flevoland
10 oktober	Bijeenkomst Slim met water en energie in Leeuwarden
10 oktober	presentatie van het VLM Brancherapport Milieutechnologie 2012 tijdens Milieubeurs 's Hertogenbosch
11 oktober	WaterCampus business café
11 oktober	Bijwonen open dag Algenteeit, Waterbedrijf Groningen, Farmsum
12 oktober	Live uitzending BNR Radio Fan Fryslân
12 oktober	Gast bij afsluitend debat BNR radio in WTC Leeuwarden
18 oktober	Inkomende delegatie Rusland, Tomski University
24 oktober	Inkomend bezoek China Xian via Gemeente Groningen
25 oktober	Inkomend bezoek Ambassade Washington
28 oktober	Bezoek van VNO-NCW aan WaterCampus
31 oktober	AgentschapNL, Waterplein in topsector export;
7 november	Stand tijdens Waterinfodag Lelystad
11 november	Bezoek van DG water Min I&M, Renske Peters aan WaterCampus
13 - 15 november	Bezoek Aqua NL NoordOost beurs Hardenberg
20 november	Inkomende delegatie Singapore
20 - 21 november	EDC congres Groningen
22 november	WaterCampus business café
23 november	Bedrijfsbezoek gedeputeerde Konst bij Westra Elahuizen
27 - 30 november	Bezoek beurs Pollutec, Lyon France
29 november	Drop inn bijeenkomst thema Waterwijs in de Watertechnology
8 december	Bezoek van Marije Hulshof (Agentschap.nl, EVD) aan WaterCampus
10 december	Green Deal bijeenkomst op WaterCampus
13 december	Toekenning "CIV" Centrum voor innovatief vakmanschap Water, Brielle
20 december	Jaarlijkse Water Alliance WaterCampus business lunch met stakeholders

The Northern Netherlands Provinces (SNN) Investing in your future. Water Alliance is co-financed by the European Union, European Regional Development Fund and The Ministry of Economic Affairs, Agriculture and Innovation, Peaks in the Delta

provincie Drenthe

provinsje fryslân
provincie fryslân

Ministerie van Economische Zaken
Landbouw en Innovatie

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Water Alliance wordt medegefinancierd door het Europees fonds voor regionale ontwikkeling en door het ministerie van EZ, Pieken in de Delta.